జీతం - జీవితం

రాజారావు భార్య వంటింట్లోంచి మెల్ల మెల్లగా సుప్రభాతం వినిపిస్తోంది సణుగుడు రూపంలో. ఇద్దరు పిల్లలు ఇడ్లీలు గబగబా నోట్లో కుక్కుకొని స్కూలుకు బయలుదేరారు. ఒకడు అయిదవ క్లాసు. రెండవ వాడు మూడో క్లాసు చదువుతున్నారు. రాజారావు అరువు తెచ్చుకొని చదివిన పేపరు మడచి స్కూలుకు పోయే పెద్ద పిల్లవాడిచేత పక్కింటికి పంపించాడు. వాడు పేపరు పక్కింట్లో ఇచ్చి వచ్చి తండ్రి కెదురుగా నిలబడ్డాడు తమ్ముడితో సహా.

'నాన్నా! స్కూలుకు పోతున్నాం' అన్నాడు.

వాళ్ళు స్కూలుకు వెళ్ళేప్పుడు పాకెట్ మనీ క్రింద చెరొక అర్థ రూపాయ ఇవ్వడం రాజారావుకు అలవాటు. అందుకే ఆగారు. నెలలో ఆఖరు రోజులు కావడం చేత రాజారావు చేతిలో డబ్బులు మెలగడంలేదు.

'బాబూ రెండు రోజుల్లో జీతం వస్తుంది. తరువాత ఇస్తానుగా. ఈ రోజుకు స్కూలుకు వెళ్ళండి' అనునయంగా అన్నాడు.

వాళ్ళు వినలేదు. కొద్దిసేపు ఏడ్చారు. రాజారావు వాళ్ళను బ్రతిమాలి స్కూలుకు పంపించేసరికి తలప్రాణం తోకకు వచ్చింది.

అంతలో వంటింట్లోంచి అతని భార్య వచ్చింది. 'ఏమండీ మార్కెట్టుకు వెళ్ళి కూరగాయలు తెండి. కిరాణా సరుకులు కూడా అయిపోయాయి' చెప్పడం ఇష్టం లేనట్లు, చెప్పక తప్పదన్నట్లు చెప్పింది.

రాజారావు రెండో విషయం విననట్లు మౌనంగా చేతి సంచీ అందుకొని బయలుదేరాడు, ఇక ఎక్కువ సేపు ఉంటే ఎన్ని సమస్యలు వచ్చిపడుతాయోనని.

రాజారావు జీవితాన్ని పరిశీలిస్తే చాల విచిత్రంగా ఉంటుంది. అతని నెల జీవితాన్ని నాలుగు భాగాలుగా విభజించి చూస్తే ఒక్కో వారం ఒక్కో పాత్రలో మనకు కనిపిస్తాడు. అతని దృష్టిలో మొదటి వారం గోల్డన్ వీక్, రెండవ వారం సిల్వర్ వీక్, మూడవ వారం కాపర్ వీక్, నాలుగవ వారం ఐరన్ వీక్.

ఈ వారంలో రాజారావు డైనమిక్ హీరో పాత్ర ధరిస్తాడు. ఇది నెలలో మొదటి వారం జీతం తీసుకొన్న రోజునుంచి మొదలవుతుంది. ఈ వారంలో రాజారావు బంగారు బాబులా తన జీవితాన్ని గంటనొక నిముషంగా గడిపేస్తాడు. మొదటి తేది జీతం తీసుకోగానే ఒక కె. జి. స్వీట్సు కొంటాడు. తరువాత పది రూపాయలకు పండ్లు, ఒక రూపాయకు పూలు కొంటాడు. సైకిలు ఆఫీసులో పడేసి జల్సాగా ఆటోలో ఇంటికి వస్తాడు.

'డియర్ విమలా నువ్వు నా దేవతవు' అంటూ భార్య తలలో పూలు తురుముతాడు.

'ఒకేసారి ఇన్ని స్వీట్సు దేనికండి. నెలాఖరు వరకూ ఇబ్బంది లేకుండా గడపాలికదా'

'విమలా! మనమేమీ లక్షాధికారులం కాదు రోజూ జాలీగా ఉండడానికి. ఉన్నప్పుడే అనుభవించాలి'

'పిల్లలు ట్యూషను నుంచి ఇంకా రాలేదండీ'

'నే వెళ్ళి తీసుకొస్తానుండు' అంటూ వాళ్ళకోసం బయలుదేరుతాడు. ఆ రోజంతా పిల్లల్ని ముద్దు మురిపాలతో ముంచేస్తాడు. వాళ్ళచేత దగ్గరుండి స్వీట్సు తినిపిస్తాడు.

వాళ్ళు ఆ రాత్రి గారాలు పోతూ తమ కోర్కెలన్నీ బయట పెడుతారు. అన్నిటికీ ఆనందంగా అంగీకరిస్తాడు. వాళ్ళకు రోజూ ఇచ్చే పాకెట్ మనీకంటే ఎక్కువ ఇస్తాడు.

ఆ రాత్రి భార్యను ఆనంద తరంగాల్లో ముంచివేస్తూ 'విమలా రేపు సినిమాకు టికెట్లు రిజర్వు చేయించాను. ఒకగంట పర్మిషను పెట్టి వస్తాను. అందరం సినిమాకు వెల్దాం. హోటల్లోనే భోజనం' అంటాడు.

భర్త ఇంత ఆనందంగా కోరుతుంటే ఎందుకు కాదనడం అనుకొంటుంది విమల. ఒకవేళ కాదన్నా భర్త తన మాట వినడని విమలకు తెలుసు. అటువంటప్పుడు అతని కనుకూలంగా అతన్ని ఉత్సాహపరచడమే మేలనుకొంటుంది.

మరుసటి రోజు ఉదయాన్నే కిరాణా కొట్టు దగ్గర కిరాణా సరుకులు తెచ్చి పడేస్తాడు. ఇంటి బాడుగ, మిగతా ఖాతా పద్దులన్నీ చెల్లిస్తాడు. అంతా పోను

రెండు, మూడు వందలకంటే ఎక్కువ మిగలదు సామాన్యంగా. ఆ సాయంత్రం ఆఫీసుకు పర్మిషను పడేసి ఆనందంగా ఇంటికి వస్తాడు.

'విమలా ఇంకా రెడీ కాలేదా. ఆటో కూడా తీసుకువచ్చాను' అంటాడు.

'ఆటో దేనికండి దండగ. రిక్షాలో వెల్దాం' అంటుంది విమల బాధగా.

'రిక్షాలో కూర్చుంటే నడుములు విరిగి పోతాయి. ఇక మాట్లాడకు'

ఆ సాయంత్రం అందరూ సినిమా చూసి, హోటల్లో భోంచేసి మళ్ళీ ఆటోలో ఇంటికొస్తారు. ఆ రాత్రి అంతా కలిపి ఖర్చు యాభై.

ఆఫీసులో కూడా ఇంతే. తన కొలీగ్స్‌ని కాఫీకి, టీకి ఆహ్వానిస్తూ ఉల్లాసంగా కనిపిస్తాడు.

'హల్లో సుమతీ అలా కాఫీకి వస్తావా' అంటూ టైపిస్టును ప్రత్యేకంగా పిలుస్తాడు. ఇంగ్లీషు అంటే పడి చచ్చే ఆమెకు తను చూసిన ఇంగ్లీషు సినిమాల గురించి గంటలు గంటలు ఉపన్యసిస్తాడు. ఆ సమయంలో సెక్షన్ హెడ్ చీవాట్లు కూడా ఇతని వజ్ర శరీరాన్ని ఛేదించలేవు.

ఇక ఇంటి దగ్గర బంధువులు వస్తే సరేసరి. వాళ్ళను విందు, వినోదాలతో ఆనందపరుస్తాడు. వేయేల అతని జీవితం వినీలాకాశంలో ముందుకు చొచ్చుకు పోయే బోయింగ్ విమానంలా ఉంటుంది.

సిల్వర్ వీక్

క్రమేణా రాజారావు రెండవ వారంలో ప్రవేశిస్తాడు. దీన్ని అతను సిల్వర్ వీక్‌గా భావిస్తాడు. ఈ వెండి వారంలో డబ్బుకు పెద్దగా లోటుండదు. జల్సా చేయడు కాని ఈ వారం ఇబ్బంది లేకుండా గడిపేస్తాడు. మొదటి వారంలో నాలుగు మూరలు పూలుకొనే రాజారావు, ఈ వారంలో ఒక మూర పూలు మాత్రమే కొంటాడు.

సాయంత్రం ఆరు గంటలకు వస్తాడు. రాగానే విశ్రాంతిగా ఈజీ ఛెయిర్‌లో వాలుతాడు.

'మీరు ఈమధ్య పిల్లలకు స్వీట్స్ తేవడం లేదు. రేపు నేనయినా చేస్తాను' అంటుంది భార్య.

'స్వీట్సు దేనికి. బిస్కెట్లు తెచ్చానుగాని వాటిని తినమను' అంటూ కూర్చొంటాడు.

'పిల్లలు ట్యూషనుకు వెళ్ళి చాలసేపయింది. ఏమిటో ఇంకా రాలేదు'

'ప్రతి దానికీ కంగారుపడకు. వాళ్ళెక్కడికీ పోరు వస్తారులే' భార్యమీద విసుక్కొంటాడు.

ఆ వారమంతా రోజులు అలా గడుస్తుంటాయి.

'విమలా రేపు సినిమాకి వెల్దామా'

'టికెట్లు రిజర్వు చేయించారా'

'టికెట్లు రిజర్వు చేయించడం దేనికి. నే చెప్పే సినిమా రిలీజయి చాల రోజులయింది. కరెంటు బుకింగు దొరుకుతుంది.'

ఒకప్పుడు రిక్షాలో ఒళ్ళు హూనమవుతుంది అన్నవాడే రెండు రిక్షాలు మాట్లాడుతాడు. ఒక రిక్షాలో తనూ పెద్దవాడు కూర్చుంటారు. రెండవదాంట్లో భార్య, చిన్న పిల్లవాడు కూర్చుంటారు.

ఆ రాత్రి సినిమా చూసి భోజనానికి ఇంటికే వస్తారు.

అంతకుముందు భార్యచేత బట్టలుతికించనివాడు, ఈ వారంలో ఇంటిదగ్గర భార్య లంగాలూ. బనీన్లు, డ్రాలు బావి దగ్గర ఉతుకుతుంటే కాదనడు. మౌనంగా చూస్తుంటాడు. ఆఫీసులో స్నేహితులు పిలిస్తేనే హోటలుకు వెడతాడు. అదీ వాళ్ళు బిల్లు చెల్లించేట్లుగా ఉంటేనే.

'ఏమండీ ఈమధ్యన మీరు నన్ను కాఫీకి పిలువడంలేదు. కారణం' గారాలు పోతూ అడుగుతుంది టైపిస్టు సుమతి.

'సారీ సుమతీ లెటజ్‌గో' అంటాడు.

ఇద్దరూ కాంటీన్‌లో కూర్చుంటే ఇతనికంటే ఎక్కువ సుమతే మాట్లాడుతుంది. బిల్లు రాజారావే పే చేస్తాడు.

ఇద్దరూ మౌనంగా తిరిగి వస్తారు.

ఆఫీసులో హెడ్ క్లర్కు ఏమయినా అంటే తలవంచుకొంటాడు. ఎదురు మాట్లాడడు.

'ఎప్పుడు వచ్చారు' అంటూ ముక్తసరిగా పలుకరిస్తాడు వచ్చిన బంధువుల్ని.

వాళ్ళేమయినా మాట్లాడితే 'ఊ....ఆ....' అంటూ ముభావంగా జవాబు చెపుతాడు.

ఎక్కువ మాట్లాడితే ఎక్కడ శాశ్వత నివాసం ఏర్పరచుకొంటారోనని అతని భయం.

అతని జీవితం మొదటి వారం ఆకాశంలో పయనించే బోయింగ్ విమానమయితే, ఈ వారంలో అతని జీవితం నున్నని సిమెంటు రోడ్డు మీద వందమైళ్ళ వేగంతో పరుగెత్తే కొత్త ఇంపాలా కారులాగుంటుంది.

కా ప ర్ పీ క్

రాజారావు జీవితం మూడవ వారంలో ప్రవేశించగానే అతని జీవిత విధానమే మారిపోతుంది.

ప్రస్తుతం ప్యూపా దశలో ఉంటాడు. ఇప్పుడు అతని జీవితం గతుకుల రోడ్డు మీద నడచే రిక్షాలాగుంటుంది. ప్రతి క్షణమూ నలుపైపులనుంచీ ఒడిదుడుకులు తగులుతూ ఉంటాయి. అయినా తన పరిధిలోనే తను ముడుచుకు కూర్చుంటాడు. వీలున్నంత వరకు మౌనాన్ని పాటిస్తాడు. కదిలిస్తే విసుక్కుంటాడు.

'ఏమండీ మీరు తెచ్చిన సామాన్లు నిండుకొస్తున్నాయి. ఇక రెండు మూడు రోజులకంటే ఎక్కువ రావు' భార్య పరిస్థితి తెలియజేస్తుంది.

'ఇదికూడా నాకు చెప్పాల్నా. పొదుపు అనేది మనిషికి ముఖ్యం. జాగ్రత్తగా ఆ మూడు రోజుల సరకుల్ని నెలాఖరు వరకు సర్దాలి. దాన్నే గృహస్థ ధర్మమంటారు.'

'ఏం చేయమంటారండి. రెండు మూడు రోజుల్లో వస్తున్నట్లు మా అమ్మ ఉత్తరం కూడా వ్రాసింది.'

'ఖర్మ. వస్తానని రాసిందీ' దీర్ఘం తీస్తాడు. అత్తగారి ముందు తన లేమితనం ఎక్కడ బయట పడుతుందోనని భయపడుతూ? ఎక్కడయినా అప్పు తెచ్చి ఈ వారం జాగ్రత్తగా లాగెయ్యాలని నిర్ణయించుకొంటాడు.

ఈ వారంలో రాజారావు అప్పుల వేట ప్రారంభమవుతుంది. ఒకవైపు అహం అడ్డువస్తే, ఇంకోవైపు అవసరం ఎదురు చూస్తుంటుంది. ఈ రెండు పరిస్థితుల మధ్య రాజారావు గిజగిజలాడిపోతాడు.

బావి దగ్గర బట్టలు ఉతికే భార్యతో 'మనమిక లాండ్రీలను మరచిపోవాలి. అన్ని బట్టలూ ఇంటిదగ్గరే ఉతుకు' అంటాడు.

ఆమెకు ఆ రోజు నుంచి భర్త బట్టలు, తన చీరెలు, పిల్లల చొక్కాలు ఉతకడంతోనే పొద్దస్తమానం గడచిపోతుంది.

పిల్లలు ఏదిచేసినా చీటికి మాటికి ఉగ్రుడై పోతాడు. 'గాడిదల్లారా ఏమిట్రా మీ అల్లరి. గలభా చేసారంటే వీపు పేలిపోతుంది.' అంటాడు.

ఎప్పుడయినా పిల్లల బలవంతం మీదనో, భార్య కోరిక మీదనో సినిమాకు వెళ్ళాల్సి వస్తుంది. అందరికీ ఒకే రిక్షా మాట్లాడుతాడు.

'ఒక్క రిక్షాలో నలుగురం ఎలా పోగలమండీ'

'ఎలాగో సర్దుకు పోవాలి. ప్రతిదీ మనకు సౌకర్యంగా ఉండాలంటే ఎలా' అంటాడు భార్య మాటలకు విసుక్కుంటూ.

నలుగురూ ఒకే రిక్షాలో కూర్చుంటారు. రాజారావు పెద్దవాడ్ని ఒళ్ళో కూర్చోబెట్టుకొంటే, చిన్నవాడు తల్లి ఒళ్ళో కూర్చుంటాడు. వచ్చేప్పుడుకూడా అందరూ ఒకే రిక్షాలో వస్తారు.

ఆఫీసులో కూడా ఆ వారంలో లేనిపోని గాంభీర్యం తెచ్చుకొని గడుపుతాడు.

'ఏమండీ సుమతిగారూ ఈరోజు మీరు టీ ఇప్పించండి. మీ చేతి టీ త్రాగాలని ఎందుకో బుద్ధి పుట్టింది' అంటాడు లేని చిరునవ్వు తెచ్చిపెట్టుకుని.

'ఓ ఎస్. అలాగే ఈ వారమంతా నేనే టీ ఇప్పిస్తాను.
రండి' అంటుంది టైపిస్టు సుమతి అతని మాటలకు పొంగిపోయి.

ఈ వారంలో సెక్షన్ హెడ్ ఏదయినా మాట్లాడినా ఎదురు తిరిగి మాట్లాడుతాడు. ఎక్కువగా సాయంత్రాలు పార్కులో గడిపేస్తుంటాడు. ఇంటికిపోతే అది లేదు. ఇదిలేదు అనే భార్య కామెంట్లకంటే ఇక్కడ ప్రశాంతంగా ఉంటుందను కొంటాడు.

ఐరన్ వీక్

ఈ వారం అతనికి చీకటి రాత్రిలా కనిపిస్తుంది. అతనికి ప్రతిరోజూ తను గోల్డన్‌వీక్‌లో గడిపిన స్వర్ణయుగం గుర్తుకొస్తుంటుంది. నెలకు ముప్పై రోజులు సరాసరి కనుక ఐరన్‌వీక్‌లో ఇంకో రెండు రోజులు వచ్చి చేరుతాయి. మూలిగే నక్కమీద తాటిపండు పడ్డట్లు. ఈ వారాన్ని ఇంకో విధంగా లాంగెస్ట్ వీక్ అని కూడా వర్ణించవచ్చు.

ఈ వారంలో రాజారావు యుద్ధంలో ప్రాణంమీద చివరి ఆశతో పోరాడే సైనికుడిలా గడుపుతాడు. చెడిపోయిన కారుని వెనుకనుంచి నెట్టినట్లు రోజులు ఇతణ్ణి నెట్టుకుపోతాయి. గడ్డం పెంచుతాడు. ముఖంలో ట్రాజెడీ ఫీలింగ్స్ పెడతాడు. రాబోయే జీతం గుర్తు తెచ్చుకొని ఒకింత తృప్తిపడుతూ గడుపుతాడు.

అవసరానికి అప్పిచ్చే నాథుడు ఒక్కడూ కనిపించడు. అడిగి అందరిచేతా లేదనిపించుకోవాల్సి వస్తుంది. అతని భార్య, ఇరుగమ్మ, పొరుగమ్మ దగ్గర గిన్నెల్తో అరువు అందుకొని సంసారం నెట్టుకొస్తుంది. తండ్రి భీకరాకారం చూసి పిల్లలుకూడా దగ్గరకు రావడానికి భయపడతారు.

'నిన్న నెల్లూరుకు వెళ్ళానోయ్ రాజారావ్. మీ దూరపు బంధువు సన్యాసి రావు కనిపించి ఇరవై ఎనిమిదో తేదీ ఇక్కడకు వస్తున్నట్లు చెప్పమన్నాడు. సెక్రటేరియట్‌లో ఏదో పనుందట' అన్నాడనుకోండి పక్కింటి పెద్దమనిషి.

'అరెరె మేము ఈ వారమంతా మా అత్తగారి ఊరికి వెళుతున్నామే. నెలాఖరు వరకు రాము. ఆ విషయం వ్రాస్తాను' అంటూ ఆ విషయం వ్రాసేంతవరకు రాజారావుకు తృప్తి ఉండదు.

'ఏమండీ ఈరోజు సినిమాకు పోదామండీ. చాల మంచి సినిమాఅట.'

'ఇప్పుడు లేదులే విమలా. ఒకటవ తేదీ తరువాత పోదాం'

'ఈ రోజుతో సినిమా ఆఖరుట. పిల్లలు ఊరుకోవడంలేదు.'

'నన్నేం చెయ్యమంటావు. ఇప్పుడు డబ్బెక్కడిది'

'ఏమో నాకేం తెలుసు' మూతి ముడుచుకొంటుంది.

భర్త ఆఫీసుకు వెళ్ళేంత వరకూ రుసరుస లాడుతూనే ఉంటుంది. మధ్యాహ్నం భోజనానికొచ్చినా పలకదు. పిల్లలుకూడా తండ్రివైపు కోపంగా చూస్తారు. తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో ఆరోజు సినిమాకు తీసుకుపోతాడు.

రాజారావు రిక్షా ప్రసక్తే ఎత్తడు. భార్యకూడా అతనికి భయపడి మాట్లాడదు. సిటీబస్సు పట్టుకొని సెంటర్లో దిగి అక్కడనుంచి నడచిపోతాడు ఎంతదూరమైనా.

గలగల మాట్లాడే రాజారావు ఈ వారమంతా ఏదో పోగొట్టుకున్నవాడిలా దిగులుగా ఉంటాడు. ఒకవైపు ఫైల్సూ, ఇంకోవైపు కేలండరూ ఉంటాయి. ఒకటవ తేదీకి రోజులు లెక్కపెడుతూ ఉంటాడు.

'చాల దిగులుగా కనిపిస్తున్నారు. ఏమైనా అవాంఛనీయ సంఘటనలు జరిగాయా' అంటుంది టైపిస్టు సుమతి.

ఏం చెప్పడానికి తోచక 'అవును. మా దూరపు బంధువొకాయన పోయాడు' అంటాడు.

ప్రతిసారీ అలా చెప్పలేడు కదా? ఒకసారి భార్యకు బాగులేదని, ఇంకోసారి తల్లికి బాగులేదని ఇలా రకరకాలుగా చెప్పి తప్పించుకుంటాడు. పంక్చరయిన సైకిలు ట్యూబుకు ఎంత గాలి కొట్టినా నిలువనట్లు, అతను తెచ్చే చిల్లర అప్పులు ఏ మూలకూ చాలవు.

* * * *

మార్కెట్‌కు వెళ్ళి ఏదో కొన్నాడనిపించి ఇంటివైపు నడక సాగించాడు. అదేనెల మొదటిరోజుల్లో అయితే కూరగాయలు సంచి నిండుగా వేసుకొని ఈల వేసుకొంటూ ఇంటికి వచ్చేవాడు.

గత నెల జీవితపు జ్ఞాపకాలు అతన్ని వెన్నాడుతున్నాయి. ఇకనుంచి జీతాన్ని నాలుగు భాగాలుగా విభజించి నెలంతా ఒకే విధంగా గడపాలని దారిలో నిర్ణయించుకొన్నాడు.

రాజారావు కూరగాయల సంచి ఇంట్లో పెట్టి సైకిలు తీసుకొని ఆఫీసుకు బయలుదేరాడు. ఆ రోజు నెలాఖరు. ముప్పయివ తేది. ఈ రోజు గడిస్తే రేపు జీతం వచ్చేస్తుంది. నెలలో ఆఖరు రోజు జీతం యివ్వమని గవర్నమెంటు

ఎప్పుడో జి వో. ఇష్యూ చేసింది కాని తమ జీతాల బిల్లులు హెడ్ ఆఫీసులో పాస్ అయి చెక్కు రావాలి. అందువలన తమ జీతం ఒకటవ తేదీ వస్తుంది.

రాజారావు మెల్లగా ఆఫీసులో ప్రవేశించాడు. "ఏమోయ్ బిల్లులు పాసయ్యా యన్నా" కొలీగ్ మోహనరావుని అడిగాడు.

"ఆ.... డైరెక్టరుగారు బిల్లులమీద సంతకాలు చేశారట. సాయంత్రానికల్లా వచ్చేస్తుంది.'

"హమ్మయ్య చల్లనిమాట చెప్పావు అన్నాడు" రాజారావు.

"అవున్నా మంత్ ఎండింగ్ కదా. డబ్బులకు కటకటగా ఉంది"

రాజారావు ఫైల్సు ముందేసుకొని కూర్చున్నాడేగాని అతని మనసంతా నిము షాల్ని, గంటల్ని లెక్క పెడుతూ ఉంది. ఇంకా ఇరవై నాలుగు గంటలు ఎప్పటికి గడుస్తాయా. ఎప్పుడు జీతం చేతిలో పడుతుందా అని ఆలోచిస్తున్నాడు. సరిగ్గా సాయంత్రం మూడు గంటలకు స్పెషలు మెసెంజరుద్వారా జీతాల తాలూకు చెక్కు పంపాడు డైరెక్టరు. రాజారావుకు ఈ వార్త ఏడుగుర్రాల రథంమీద స్వారీ చేసి నట్లుంది. ఈ ఒక్క రాత్రిగడిస్తే చాలు అనుకొంటున్నాడు. ఆ రాత్రే భార్యతో మాట్లాడి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాడు. జాగ్రత్తగా జీతాన్ని వాడుతూ నెలాఖరు వరకు వర్రీలేకుండా బ్రతకాలని.

మరుసటి రోజు గంట ముందుగా ఆఫీసుకు బయలుదేరాడు. ఆఫీసులో ఆ రోజు అతను ప్రతిక్షణాన్ని ఆనందంగా గడిపేస్తున్నాడు. కొత్తకొత్త జోకులతో ఆఫీసునంతా నవ్విస్తున్నాడు. ఎస్టాబ్లిష్‌మెంటు క్లర్కుని దగ్గరుండి బాంకుకు పంపించాడు. అతనికి సాయంగా మేనేజరు ఒకడ్ని పంపిస్తూంటే, ఇద్దరుండడం మంచిది సార్ అంటు రెకమండ్ చేసి ఇంకో ప్యూనుకూడా వెళ్ళేఏర్పాటు చేసాడు. ఆఫీసుకు క్యాష్ జాగ్రత్తగా తెమ్మని మరీమరీ సలహా యిచ్చాడు.

గది గుమ్మంలో అడుగుల చప్పుడయితే తలతిప్పి చూస్తున్నాడు. మేనేజరు ఫైయిల్లో తప్పులు వెతికి తిట్టడానికి పిలిస్తే జీతం తీసుకువెళ్ళమని పిలుస్తున్నట్లు ఫీలవుతున్నాడు.

సమయం దాదాపు మధ్యాహ్నం ఒంటి గంట అవుతుందనగా హడావుడిగా వచ్చాడు ప్యూను శంకరయ్య.

ప్యూనును కౌగిలించుకొన్నంత పనిచేసి "నాయనా శంకరయ్యా. మనవాళ్ళు డబ్బు తీసుకొని వస్తున్నారా" అడిగాడు ఎంతో ఆప్యాయంగా.

"సార్ కొంప మునిగింది. ముందు మన మేనేజరుగారెక్కడో చెప్పండి" వగరుస్తూ అన్నాడు శంకరయ్య.

"ఆయన యూరినల్సుకు వెళ్ళాడు. ఇప్పుడే వస్తాడు గాని ఏం జరిగిందో చెప్పు"

ఈ లోపల ఆఫీసువాళ్ళంతా శంకరయ్య కంగారుతో కూడిన ముఖ కవళికలు చూసి భయపడ్డారు.

"ఏం జరిగిందో చెప్పు" అంటూ తొందర చేసారంతా.

"ఏం చెప్పమంటారు సార్. డబ్బు డ్రా చేసి బాగ్‌లో పెట్టుకొని వస్తున్నాం సార్. బాంకు దాటామో లేదో నలుగురు రౌడీలు మోహనరావుగారి చేతిలోని బాగ్ లాక్కొని పరుగెత్తి పక్క స దులో మాయమైపోయారు. మోహనరావుగారు ఆశీర్వాదమూ కలసి పోలీసు రిపోర్టు యివ్వడానికి వెళ్తే విషయం చెబుదామని నేనిలా వచ్చాను" అంటూ ఏడుపు ముఖం పెట్టాడు శంకరయ్య.

అంతా దిగ్భ్రమ చెందారు. "ఈ నెలకు ఇంకే మి జీతం వస్తుందిరో దేవుడో" అంటూ బావురు మన్నాడు రాజారావు.

అప్పుడే యూరినల్సుకు వెళ్ళివచ్చిన మేనేజరు విషయం తెలియక సైక్లోనులో సర్వం కొట్టుకుపోయిన తుఫాను బాధితుడిలా ఏడుస్తున్న రాజారావును మొదట ఓదార్చి తరువాత విషయం గ్రహించాడు. వెంటనే హెడ్ ఆఫీసులో ఉన్న డైరెక్టరు గారికి ఫోనుచేసి విషయం చెప్పాడు. తను శంకరయ్యను తీసుకొని పోలీసు స్టేషనుకు బయలుదేరి వెళ్ళాడు.

'అయ్యా మీ జీతాలు ఎక్కడికీ పోవు. ఓపికగా ఉంటే అర్ధరాత్రి అయినా సరే మీ జీతాలు మీకు బట్వాడా చేస్తాను' వెళ్ళేముందు దిగులు పడిన స్టాపుకు హామీ ఇచ్చి మరీ వెళ్లాడు.

రాజారావు ఆ హామీని నమ్ముకొని ఆఫీసులోనే ఉండిపోయాడు. అతనిలో ఆత్మ విమర్శ మొదలయింది. ఒక నెల జీతం రాకపోతే తన పరిస్థితి ఏమిటి? రోడ్డు మీద బిచ్చగాడికి, తనకూ తేడా ఏమిటి? సంఘంలో తన విలువ ఎంత దిగజారిపోతుంది. అప్పుడు గుర్తుకొచ్చింది అతనికి పొదుపుయొక్క ఆవశ్యకత. ఇకనుంచి కొన్ని ఖర్చులు మానుకొని అయినా నెలకు వంద రూపాయలు పొదుపు చేయాలి అనుకొన్నాడు.

రాజారావు అదృష్టం బాగుండి పోలీసులు దొంగల్ని పట్టుకొన్నారు డబ్బుతో సహా. దొంగిలించిన వారు పారిపోకుండా భయపడి పక్కనే ఉన్న ఒక టీ బంకులో దూరారు. పోలీసులు రోడ్డుమీద తిరుగుతుండడంతో వాళ్ళు ఎంతసేపటికి బయటికి పోరు. దాంతో అనుమానమొచ్చిన ఆ టీ బంకు ఓనరు ఆ విషయం పోలీసుల చెవిన వేశాడు.

డబ్బుతెచ్చిన మేనేజరు రాజారావుతో బాటు కాసుకొని కూర్చొని ఉన్న విశ్వనాథం, రామచంద్రయ్యలకు జీతం ఇచ్చాడు. అర్ధరాత్రి రాజారావు ఆటోలో ఇంటికి వెళ్ళి భార్యకు జరిగిందంతా వివరించాడు.

"సారీ విమలా టైమ్‌లేక ఏమీ తేలేక పోయాను. రేపు పిల్లలకు స్వీట్సు తెస్తాను. పిక్చరుకు కూడా రిజర్వేషను చేయిస్తాను" అంటున్న భర్త నోరు మూసింది విమల.

"నిన్న మీరే చెప్పారుగా పొదుపు చెయ్యాలని. ఇకనుంచి నెలకు ఒక్కసారే సినిమా ప్రోగ్రామ్."

"అలాగే" అంటూ అప్పటికి బెడ్ మీద వాలాడు.

"దేవుడా ఆయన మనసు ఇకనయినా మార్చు. ఈ సంఘటన మా జీవితాలకు గుణపాఠం కావాలి". అని దేవుణ్ణి కోరుకుంది విమల.